

700 m²-es területen félszáz újkori (17–19. sz.) régészeti objektumot tártunk fel. A területen két téglalapú ház alapjai mellett újkori gödröket, vermeket és kutakat tártunk fel. Az agyagba ásott kerek, vagy négyzetes formájú kutak oldalán fabélést, vagy vesszőfonást nem figyeltünk meg. A legjellegzetesebb régészeti jelenség a méhkas alakú verem volt, amelynek oldalát használat előtt kiégették. A lelőhelyen egyetlen külső kemencét tártunk fel, platnija alatt újkori kerámiatöredékek voltak. Az újkori kerámiaanyag legnagyobb része fazekak és lábasok töredéke, néhány esetben a hozzájuk tartozó cserépfedő maradványa is előkerült. Különlegesek azok a fehérre égett agyagból készült fazekak darabjai, amelyeket Gömörből, vagy Erdélyből hoztak a városba. Több gödörből került elő vörös és fehér kerámiapipa töredéke. A fémleletek között a rossz megtartású vastárgyak mellett bronzgyűszűk, bronz pénzdarabok és ólom pisztolygolyók voltak. Az állatcsontok döntő többsége háziállatokból származik (főleg szarvasmarha), de néhány vadászott állat csontja is előkerült (pl. szarvasagancs). Régi térképek segítségével a terület pontosan beilleszthető lesz az újkori Bősörmény településszerkezetébe, levéltári források segítségével talán az egykori tulajdonosokat is sikerül megismerni. Célunk, hogy a régészeti, néprajzi és levéltári források segítségével egy újkori városi portát rekonstruálni tudjunk.

HAJDÚ ZSIGMOND – D. SZABÓ LÁSZLÓ

155. Hajdúböszörmény-Pród, Pródi-halom

(Hajdú-Bihar megye) U, B, Sza, Á

A régészeti szakirodalomból jól ismert halom a Hajdúböszörményről Görbeháza felé vezető út D-i oldalán található, Pród határában. A felszínen újkőkori cseréptöredékek és emberi csonttöredékek jelentkeztek. Feltárásunk célja az volt, hogy a halom ÉNy-i lábánál húzott szondával (2×12 m) megállapítsuk, a csőszhalmi lelőhelyek sorába tartozik-e a tell.

A kutatószelvény Ny-i felében a tellt övező árok DNy-ÉK-i szakaszát metszettük át. Az árok lépcsőzetesen mélyült, szélessége 7–8 m, alját 320 cm mélyen értük el. Betöltése egynemű volt, sok késő neolitikus kerámia-töredékkel és állatcsonttal. A szelvényben egy szarmata gödör és árokrészlet mellett 3, nagy valószínűséggel az Árpád-korra keltezhető sírt bontottunk ki (az egyikben S-végű hajkarikával).

A Pródi-halmon végzett kutatások beigazolták, hogy a csőszhalmi típusú tell települést árok övezte. A lelőhelyet a bronzkorban és a szarmata időszakban is lakták, majd az Árpád-korban templom körüli temető is létesült a dombon. Az egykori templom helyére utaló leletek nem kerültek napvilágra, valószínűleg már alapozása is elpusztult.

A feltáráson a SZTE Régészeti Tanszékének hallgatói vettek részt.

FODOR ISTVÁN – RACZKY PÁL

156. Hajdúnánás-Tedej, Nyakas-központ

(Hajdú-Bihar megye) Sza

2006-ban autópálya építéshez kapcsolódó földmunkák közben egy római ezüstfibulát, egy feltehetően római ezüstpénzt és egy emberi koponyát találtak a területen. A fibulát átadták Rózsa Zoltánnak az orosházi Szántó Kovács János Területi Múzeum igazgatójának.

A lelőhely beazonosítását 2007. január 23-án végeztük. A kapott térképvázlat alapján a helyszínelést az egykori Nyakas-központ területén kezdtük meg. A vizsgált felszín frissen volt szántva, jó észlelési körülményeket biztosított. A Nyakas-központba vezető műút mindkét oldalán, az egykori gazdaságtól Ny-ra és É-ra eső lapos, sőt néhol a környező dombokhoz képest mélyen fekvő területeken egy nagy kiterjedésű, közepes intenzitású szarmata település felszíni nyomait, leginkább kerámia- és paticsdarabokat találtunk. Az ezüstfibula előkerülésének helyén, a bekötőút K-i oldalánál húzódó árokban egy szarmata gödör feltjét észleltük. A koponya és az ezüstpénz felbukkanásának helyét nem tudtuk megvizsgálni. A korábban megtalált leletek alapján egy szarmata temető előkerülését vártuk, de ezt a felszíni nyomok nem erősítették meg. A lelőhely 500 m széles, 600 m hosszú, ÉNy-DK irányú.

Munkatársak: Balogh Csaba ásatási technikus és Bocskai István.

SZOLNOKI LÁSZLÓ

157. Hajdúsámson, Kovács-tanya

(Hajdú-Bihar megye) Á

2007. február 27. és március 9. között próbafeltárást végeztünk a leendő ipari park területén. Egy 5×80 m-es É-D-i irányú árkot nyitottunk a terület legmagasabban fekvő részén. A kutatóárokban 5 régészeti objektumot tártunk fel. Egy Árpád-kori lakóház maradványait, 3 valószínűleg a településhez tartozó árkot és egy gödört. A ház 2,5×3,5 m-es, téglalap alakú, É-i és D-i oldalainak közepénél egy-egy szelementartó cölöp helyével, ÉK-i sarkában szögletes kemencével, melynek jól kitapasztott tüzelőtere volt. A gödör kerek, 2 m átmérőjű, lefelé tölcséresen szűkülő, É-i oldalán hozzá kapcsolódó lejáratral. Vastag átégett rétegeket találtunk benne. A feltárt objektumokban talált leletanyag alapján, a falu kora a 13. századra tehető.

SZABÓ LÁSZLÓ

158. Hegyeshalom, Országúti-dűlő I. lh.

(Győr-Moson-Sopron megye) R, B, Ró, Á

2007. április 10–25. között kutatóárkos technikájú próbafeltárást végeztünk a fent jelölt területen. A terepbejárásokból lokalizált 4,5 ha kiterjedésű lelőhelyen 3 hosszanti és több keresztárok kialakításával 3000 m²-t kutattunk. Az objektumokat 2006 augusztusában mértük fel, akkor 114 objektumot határoztunk meg. Az idei feltárással a gépi földmunkákkal részben lefedett területen néhány